

věci. Oproti vývodům dovolání, že vídeňská bankovní jednota mluví o opatření si franků ve volném obchodě, jest odkázati ku konečnému obsahu přípisu bankovního ústavu ze dne 19. května 1921. Švýcarský úvěrní ústav stále trval na zaplacení splatného dluhu, závěr, zatížení a splatnost byla žalované předem avisována, zatížení po avisování provedeno vůči vídeňské bankovní jednotě ve Vídni, nelze tedy důvodně ničeho vytýkati, pokud se týče doby zatížení. Provedené zatížení není neplatné, převod pohledávky stal se po právu. Otázka kursu a měny byla posouzena správně a stačí tu odkázati k důvodům odvolacího rozsudku. Uzávěr účtu a zatížení bylo předem avisováno a dle toho provedeno. Dnem zaplacení ve smyslu ujednání jest 31. březen 1920. Kurs toho dne jest tedy rozhodný. Uzávěr zněl na franky, dle ujednání byla žalovaná povinna, opatřiti hotově požádané obnosy dle kursu dne splatnosti. Otázka měny rozřešena správně (čl. 324, 325 a 336 obch. zák.). Kurs vídeňské rakouské koruny je nerozhodný, nemá žádného právního podkladu. Den splatnosti avisován na 31. března 1920 dopisem z 2. března 1920. žalovaná žádala o poshovění; den splatnosti tedy správně určen 31. březnem 1920. Z uvedeného plyne, že žalovaná nemá vůbec důvodu, cítiti se stíženou.

Čís. 2112.

Konto — W.

Zašle-li komisionář komitentovi vyúčtování o provedeném příkazu, z něhož patrně, že komisionář, ačkoliv nepojmenoval jiného smluvníka, nechce býti pokládán za přímého smluvníka, musí komitent i hned dáti na jevo, že chce se přidržeti komisionáře jako přímého smluvníka.

(Rozh. ze dne 19. prosince 1922, Rv I 471/22.)

Žalobce dal 27. ledna 1919 žalované bance telefonický příkaz, by prodala 50 akcií Škodových závodů. Banka odpočetla akcie vyúčtováním ze dne 27., správně ze dne 30. ledna 1919, 34.606 K, které připsala valutou ke dni 6. února 1919 k dobru žalobce na jeho Pražském běžném účtě. Žalobce dal dále žalované bance rovněž telefonický příkaz asi 2. února 1919, aby prodala dalších 50 akcií Škodových závodů, které strana žalovaná odpočetla dne 5. února 1919, 36.451 K a připsala je k dobru na běžném účtě strany žalující valutou 12. února 1919. Akcie byly bankou prodány na vídeňské burse. Když vydáno nařízení o zákazu převodu korun z Vídně do Prahy ze dne 6. února 1919 oznámila žalovaná banka žalobci dopisem ze dne 15. února 1919, že otvírá pro jeho transakce na Vídeňské burse zvláštní účet, který povede ve Vídeňských korunách. Žalobce se proti tomu ihned ohradil dne 17. února 1919 ústně u ředitele bursovního oddělení žalované banky. Žalovaná banka zaslala žalobci kontokorrent za první pololetí 1919 o tomto zvláštním účtu, proti němuž se žalobce rovněž ohradil ihned, jakmile jej obdržel, a to dopisem ze dne 9. září 1919 a žádal současně zaplacení v Kč. Žalobě o zaplacení 34.606 Kč a 36.451 Kč procesní soud první stolice vyhověl. Důvody: Jest nesporno, že prodej akcií, uložený žalobcem žalované bance telefonickým příkazem, z konce ledna a začátkem února 1919, jest komisionář-

ským obchodem, o němž platí zákonná ustanovení čl. 360 a násl. obch. zák. Žalovaná banka měla tudíž prodej těchto akcií na účet žalobcův ve vlastním jméně provést, šetříc při tom péče řádného obchodníka, dále měla dávat žalobci nutné zprávy o provedení příkazů, a byla zároveň povinna žalobci jako svému komitentu složit účet o tomto obchodu a plnit mu to, co jest oprávněn z obchodu toho žádati (čl. 361 obch. zák.). Žalovaná banka ve smyslu tohoto zákonného ustanovení vyrozuměla žalobce o provedení příkazu a prodeji akcií dopisy ze dne 30. ledna 1919 a ze dne 5. února 1919. Pro žalobce byl tento obchod těmito oznámeními vyřízen. Těmito oznámeními jest prokázáno, že žalovaná banka s ohledem na provedení tohoto obchodu připsala žalobci k dobru 34.606 K a 36.451 K na zvláštní účet bez jakéhokoliv označení, o jaké koruny jde. Dle čl. 376 odstavec třetí, obchodního zákona jest komitent oprávněn míti za to, že komisionář, nejmenuje-li ve svém oznámení o provedeném obchodu jinou osobu jako kupitele nebo prodatele, vystupuje sám jako kupitel (prodatel) cenného předmětu, jehož příkaz se týká. V poznámkách žalované banky praví se pouze, že žalovaná banka uznává žalobce na účtě zvláštním val. 6. února 1919 — 34.606 K a val. 12. února 36.451 K. O tom, že byly cenné papíry koupeny třetí osobou, v oznámení ničeho se neuvádí a jest proto žalobce dle čl. 376 obch. zákona oprávněn, žalovanou banku samu za kupitele pokládati, což žalobce také uplatňuje. Ku tvrzení žalované strany, že dle usancí při bursovních obchodech se neuvádí kupitel (prodatel) cenných papírů, hleděti nelze, poněvadž tím nemohou býti zkrácena práva komitenta podle čl. 376 obch. zák. Dle tohoto ustanovení čl. 376 odstavec třetí obch. zák. nastává mezi stranami poměr prodavatele ku kupiteli t. j. žalobci přísluší proti žalované bance přímý nárok z prodeje akcií. Následkem toho nemá proti žalobci a žalované straně vůbec místa nařízení vlády ze dne 6. února 1919 č. 57 sb. z. a n., žalobce jako prodatel jest oprávněn žádati zaplacení od žalované banky jako od kupujícího a není více vázán obmezením, jemuž by po případě podléhal ze smlouvy komisionářské s třetí osobou. S ohledem na to, že žalobce má bydliště v Praze a žalovaná banka své sídlo rovněž v Praze, jest žalovaná banka ve smyslu čl. 324 obch. zák. a § 905 obč. zák. povinna plnit svůj závazek v Praze, žalobce jest oprávněn žádati výtěžek, docílený prodejem akcií vzhledem k § 6 zákona ze dne 10. dubna 1919 čís. 187 sb. z. a n. v korunách československých, a žalovaná strana nebyla oprávněna převést o své újmě žalobcovu pohledanost na účet starých rakouských korun. O d v o l a c í s o u d zamítl žalobu pro tentokráte. D ů v o d y: Nesporně, že šlo o obchod komisionářský (čl. 360 a násl. obch. zák.). Žalovaná ve vyúčtech ze dne 30. ledna 1919 a 5. února 1919 ovšem neoznámila žalobci jméno kupitelovo, avšak sdělením, že výtěžek obou prodejů na vídeňské burse provedených, valutou k 6. pokud se týče 12. února 1919 jakožto dnům výplaty se účtují, dala mu zřetelně na srozuměnou, že do obchodu jako samokupitelka nevstoupila. Žalovaný nepoužil ustanovení čl. 376 odstavec třetí obch. zák., naopak vyúčty ty, nepodav proti nim námitek, nejen mlčky dle všeobecných zásad právních (čl. 278 obch. zák., § 863 obč. zák.), nýbrž i dle obchodních podmínek jeho spojení se žalovanou schválil a tedy zejména s prodejem na vídeňské burse se zmíněnou valutovou lhůtou bez oznámení kupitelova jména souhlasil. Důsledkem

toho muže na žalované žádati pouze to, co stržila (čl. 361 obch. zák.). Ježto pak oba výplatní dny spadly do doby účinnosti nařízení ze dne 6. února 1919 čís. 57 sb. z. a n., bylo žalované znemožněno výtěžky do území Československé republiky (do Prahy) převést a právě z toho důvodu byla žalovaná nucena dobropisy ony způsobem, odpovídajícím poměrům, následkem citovaného nařízení se utvářivším, jakožto měnu vídeňskou označiti a jest tedy její oznámení ze dne 15. února 1919 jakož i kontokorent ze zvláštního účtu za první pulletí 1919 toliko přirozeným důsledkem obou vyúčtů. Proto též protesty žalobcovy a sice ústní u ředitele a písemný z 9. září 1919 proti oznámení žalované banky ze dne 15. února 1919 a kontokorentu za první pololetí 1919, jsou bezúčinný. Námitka žalobcova, že obchod nebyl na vídeňské burse proveden, a když, že nebylo zjištěno, že žalovaná dostala koruny rak., jest vyvrácena vlastním dopisem žalobce ze dne 9. září 1919, kde výslovně doznává, že sporné akcie Škodových závodů žalovaná dle jeho příkazu prodala na Vídeňské burse s valutou 6. (12.) února 1919, kdy úhrady z prodeje těch nemohly již na území republiky Československé býti převedeny a nemohly tedy v koruny československé dle § 6 zákona ze dne 10. dubna 1919 čís. 187 sb. z. a n. přejíti. Nesdílí tedy soud odvolací náhled prvního soudu o odůvodněnosti žalobního nároku na placení v korunách československých; ježto však není vyloučeno, že konta vzniklá následkem citovaného nařízení čís. 57 z r. 1919 budou kdysi přeměněna na koruny čsl., vyhověno odvolání potud, že rozsudek změněn zamítnutím žaloby jen pro tentokráte.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání mimo jiné z těchto

důvodů:

Pokud se týče výtky nesprávného právního posouzení věci, není odůvodněna, neboť odvolací soud posoudil věc po právní stránce zcela správně a dlužno proto s ním úplně souhlasiti. Není sporu o tom, že jde mezi stranami o poměr komisionářský dle čl. 360 a násl. obch. zák. Odvolací soud zjišťuje, že žalovaná ve vyúčtech ze dne 30. ledna 1919 a 5. února 1919 žalobci sice neoznámila jméno kupitele po rozumu čl. 376 odstavec třetí obch. zák., nicméně dala prý mu sdělením, že výtěžky obou prodejí, na vídeňské burse provedených, se účtují valutou k 6. únoru, pokud se týče 12. února 1919 jakožto dnům výplaty zřetelně na srozuměnou, že do obchodu jako samokupitelka nevstoupila. S tímto právním náhledem odvolacího soudu jest souhlasiti. Vzhledem k tomu, že žalovaná neoznámila žalobci výslovně jméno kupitele nebo prodatele, a že nepoužila takto práva, které jí příslušelo dle prvního odstavce čl. 376 obch. zák., byl arcí žalobce dle odstavce třetího čl. 376 obch. zák. oprávněn, pokládati žalovanou za samokupitelku. Toto právo musel však žalobce vůči žalované nějakým způsobem uplatniti a to buď výslovně neb aspoň konkludentními činy (čl. 278 obch. zák. a § 863 obč. zák.), z nichž bylo by lze seznati, že pokládá žalovanou za přímou kontrahentku. Tomu však tak není. Žalobce neučinil v tom směru ani výslovného prohlášení, aniž se zachoval tak, že by bylo lze z daných okolností usouditi na jeho vůli, že toto právo uplatňuje. V tom, že se ohradil proti převodu výtěžků 34.606 K a 36.451 K z řádného konta na zvláštní

konto vídeňské a proti účtování dalších výtěžku na tomto kontě, nelze spatřovati použití práva dle odstavce třetího čl. 376 obch. zák., ježto žalobce při svých protestech mohl zajisté vycházeti i z jiných právních hledisek, než právě z hlediska čl. 376 odstavec třetí obch. zák. Zásadně lze sice připustiti, že použití práva dle tohoto čl. zákona není vázáno na určitou lhůtu a časově není omezeno, ale právním pravidlem, jež uznává literatura a judikatura, jest též, že, zaslal-li komisionář komitentovi vyúčtování o provedeném příkazu, z něhož je patrné, že komisionář, ač nepojmenoval jiného kontrahenta, nechce býti pokládán za přímého smluvníka, jak tomu bylo i v tomto případě, komitent musí ihned dáti na jevo svou vůli, že se chce držeti komisionáře jako přímého kontrahenta, jinak se pokládá za to, že se vzdává tohoto svého práva a spokojuje se s nároky, které mu přísluší proti komisionáři jako zmocněnci dle čl. 361 obch. zák. Opačný názor nelze uvést v soulad se zásadou obchodnické poctivosti a slušnosti a ohrožovalo by také žádoucí jistotu v obchodním styku, kdyby komitent, jenž původně nepochybně měl na to, použití práv z odstavce třetího čl. 376 obch. zák., dodatečně, do konce po dlouhé době, chtěl na újmu komisionáře těžiti z okolností, které před tím nepřikládal významu, že mu totiž komisionář svého času nepojmenoval kupitele nebo prodatele. Žalobce neuplatňoval tohoto práva ani ještě v žalobě, nýbrž učinil tak teprve při ústním jednání dne 12. listopadu 1921, tedy po době více než dvouletě. Když tomu tak, nelze tvrditi, že vzešel mezi stranami přímý poměr: prodatele ke kupiteli, nýbrž zůstává při právních pravidlech, platných pro poměr komisionářský, při němž komisionář provádí obchod sice vlastním jménem, avšak na účet komitenta (čl. 360 obch. zák.) a povinen jest dáti komitentovi to, co on z obchodu má k pohledávání (čl. 361 obch. zák.). Poněvadž rozhodnutí reparační komise dosud se nestalo, není dosud jisto, co bude míti žalovaná k pohledávání za obnosy, jež jí byly z území rakouského poukázány a za které dosud ničeho neobdržela. Vzhledem k nařízení ze dne 6. února 1919 čís. 57 sb. z. a n. jest tudíž zamítnutí žaloby pro předčasnost odůvodněno.

Čís. 2113.

Smlouva o koupi dluhopisů válečné půjčky, uzavřená pod podmínkou, že jich bude lze použiti k zaplacení válečné daně, jest neplatnou, byla-li uzavřena v době, kdy plat takový byl již zakázán.

(Rozh. ze dne 12. prosince 1922, Rv I 729/22.)

V prvních dnech prosince 1918 koupil žalobce od žalovaného dluhopisy rakouských válečných půjček s výhradou, že bude jich moci použiti ku placení válečné daně, a zaplatil za ně kupní cenu. Když pak později bylo žalobcovo placení válečné daně válečnou půjčkou prohlášeno finančními úřady právoplatně za neplatné, žaloval žalobce v prosinci 1920 o vrácení kupní ceny. Procesní soud první stolice žalobu zamítl maje za to, že žalobce zmeškal lhůtu § 933 obč. zák. Odvolací soud žalobě vyhověl.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.